

MiRA Ressurssenter for innvandrere- og flyktningkvinner jobber for å bedre innvandrere- og flyktningkvinneres levekår i Norge. Vi tilbyr juridisk bistand, krisehjelp og veiledning, kurs og seminarer, og er et generelt møtested for minoritetskvinner i Norge. MiRA-Senteret arrangerer kulturelle og sosiale aktiviteter og jobber aktivt for å opprettholde og utvide et nettverk av minoritetskvinner i Norge og internasjonalt. I tillegg til våre faste tjenester og aktiviteter driver vi en utstrakt informasjonsvirksomhet som er rettet både mot innvandrere- og flyktningkvinner og mot samfunnet ellers. Vi utgir to ganger i året tidsskriftet MiRA. MiRA-Senteret er det eneste i sitt slag i Norden.

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

MOTTATT

27 APR 2009

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

PB 8019 Dep

0030 Oslo

Oslo 22.04.2009

Deres ref: 200900199-/JFR

Høringsuttalelse fra MiRA-Senteret vedr. St.meld. nr. 18 (2007-2008). Arbeidsinnvandring og forslag til forskrift til ny utlendingslovs kapittel 3 om arbeid og studier mv.

MiRA Ressurssenter for innvandrere- og flyktningkvinner (heretter kalt MiRA-Senteret) takker Arbeids- og inkluderingsdepartementet (heretter kalt AID) for muligheten til å komme med en høringsuttalelse i forbindelse med forslag til regelverk for å følge opp St.meld. nr. 18 (2007 – 2008). Arbeidsinnvandring og forslag til ny utlendingslovs kapittel 3 om arbeid og studier mv.

MiRA-Senteret er en landsdekkende, frivillig organisasjon som siden 1989 har jobbet for å bedre minoritetskvinner- og jenters levekår i Norge. Senteret et sosialt samlingssted hvor kvinner med minoritetsbakgrunn kan møte likesinnede og daglig har vi kontakt med kvinner og jenter som tilbys juridisk bistand, krisehjelp og veiledning. Ved siden av våre faste tjenester og tilbud driver vi en utstrakt informasjonsvirksomhet som er rettet mot både minoritetskvinnene og samfunnet ellers.

For å følge opp forslag i arbeidsinnvandringsmeldingen legger Arbeids- og inkluderingsdepartementet (heretter referert til som AID) fram forslag til endringer i lov av 15.mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven),

heretter kalt 2008-loven. Departementet ber om uttalelse til forslagene i dette høringsbrevet, og særskilt til forslagene til bestemmelser i kapittel 6 i utlendingsforskriften, jf. kapittel 3. MiRA-Senteret vil i høringen hovedsaklig kommentere de punktene som er aktuelle og har alvorlige konsekvenser for de det berører i et minoritets- og likestillingsperspektiv.

Uttalelser til punkt 2. Regelverk for gjennomføring av forslagene i arbeidsinnvandringsmeldinga

Arbeidsgiver har økt ansvar og mulighet til å sette arbeidstaker i arbeid før oppholdstillatelse er gitt.

MiRA-Senteret støtter på et generelt grunnlag forslaget om at arbeidsgivere som oppfyller visse kriterier skal kunne rekruttere utenlandsk arbeidskraft direkte og la arbeidstakerne starte i arbeid før en endelig tillatelse foreligger. En nedkorting av dagens behandlingstid jf. oppholds- og arbeidstillatelsen medfører en økt livskvalitet for gruppen det gjelder. Det å ha livet på hold oppleves for mange som svært tungt. Enkelte opplever situasjonen så vanskelig at de går inn i en depresjon og lever på siden av resten av samfunnet. Ved at arbeidstakere på et tidligere tidspunkt kan bruke sine verdifulle ressurser vil problemstillinger som nevnt over kunne unngås.

Videre vil en tidligere arbeidsstart kunne medføre til en positiv holdningsendring for gruppen utenlandsk arbeidskraft. Ved at arbeidstakere med utenlandsk tilhørighet nå tidligere deltar i produksjonen vil de i større grad oppfattes som aktive bidragsyttere, og i mindre grad som en belastning for samfunnet.

I avsnitt 2.1.4 (side 3) legger AID frem kravet om at arbeidstaker selv innen 7 dager må kontakte politiet og bekrefte sin identitet. Følgende står skrevet:

Innen syv dager etter innreise skal arbeidstakeren henvende seg til politiet for identitetskontroll og for å bekrefte søknaden om tillatelse som arbeidsgiveren har levert. Politiet utsteder da en bekreftelse til arbeidstakeren som gir grunnlag for å starte arbeidet uten at søknaden om tillatelse er behandlet. Arbeidstakere som ikke trenger visum, kan eventuelt selv sette fram søknad under forutsetning av at arbeidstilbudet er gitt av en arbeidsgiver som er omfattet av ordningen.

MiRA-Senteret stiller seg undrende til det fastsatte skille mellom arbeidstakere som må fremlegge visum og de som ikke må. Vi mener at alle arbeidstakere, uavhengig visum, bør få muligheten til å sette frem en søknad dersom det foreligger et konkret arbeidstilbud. For arbeidstakere uten visumtillatelse vil dagens ordlyd føre til begrenset handlingsrom hvor de i større grad er avhengig av handlende arbeidsgivere.

Det åpnes videre for at Utlendingsdirektoratet gir retningslinjer for hva som anses å være en fullstendig utfylt søknad. MiRA-Senteret støtter at det åpnes for dette, såfremt dette er retningslinjer som gjelder alle aktuelle søkere.

Ordningen med tidlig arbeidsstart forutsetter videre at arbeidstaker er bundet til denne bestemte arbeidsgiveren inntil søknaden er ferdig behandlet. MiRA-Senteret stiller seg skeptisk til en slik restriksjon; det burde ikke ha noe å si om arbeidstaker skifter arbeidsgiver i perioden før tillatelse blir gitt, såfremt arbeidsgiver stiller kravene, og såfremt det foreligger et konkret tilbud som betyr at arbeidstakeren ikke går inn i arbeidsledighet.

MiRA-Senteret støtter forslaget om at arbeidsgivere som bryter vilkårene kan miste retten til å benytte seg av denne ordningen, og eventuelt kan straffes etter 2008-lovens straffebestemmelser.

Med utgangspunkt i ordningen for faglærte foreslås det at bare de med formell kompetanse og realkompetanse skal kunne omfattes, mens de som faller inn under ordningen med "skjerpede vilkår" holdes utenfor.

Dersom arbeidstaker får avslag hos politiet på søknaden om opphold står det i avsnitt 2.1.5:

Hvis arbeidstakeren får avslag på søknaden om oppholdstillatelse, vil arbeidsforholdet måtte avsluttes og søkeren forlate landet. Utgifter mv. i denne forbindelsen vil være et forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

MiRA-Senteret støtter ikke dette forslaget ut fra følgende refleksjon: En ordning hvor eventuelle utgifter skal avklares mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, der den utenlandske arbeidstakeren innehar små økonomiske ressurser, kan føre til at andre kriterier enn de loven legger til grunn blir utslagsgivende. Hvis arbeidstaker selv må dekke utgifter ved eventuelt avsalg vil arbeidstakerens faktiske økonomiske situasjon kunne bli avgjørende, noe som ikke er ønskelig. I tillegg vil en slik ordning kunne føre til at det vil være en reell risiko for at arbeidssøkende fra visumspliktige land nedprioriteres av/ikke vil være aktuelle for arbeidsgivere. Dette vil åpenbart virke mot sin hensikt.

Nyutdannede mv.

Under punktet nyutdannede åpner AID opp for muligheten til at utenlandske studenter som oppfyller satte arbeidstakerkrav kan søke arbeid etter endt utdanning. Det er noe på MiRA-Senteret stiller seg positivt til. Derimot har vi en anmerkning i forhold til avsnitt 2.3.2 (side 5) hvor følgende står:

Forslaget om gjennomføring i regelverket omfatter et eget søkergrunnlag som gis i tilknytning til 2008-lovens § 26 studier mv. ut fra begrunnelsen at det her ikke kreves et arbeidstilbud. Det er en forutsetning at kravet til underhold er oppfylt. Hvis utlendingen

ikke har et konkret arbeidstilbud, vil det måtte legges fram dokumentasjon på at vedkommende har tilstrekkelige egne midler.

MiRA-Senterets anmerkning viser til utsagnet egne midler, og mener det hadde vært ønskelig med en presisering av hvilke ressurser som ansees som tilstrekkelige midler.

AID presiserer videre at dette søkergrunnlaget ikke skal kunne gi rett til familiegjenforening med mindre søkeren allerede har fått det på et tidligere søkergrunnlag som student. I så fall skal familien kunne være her også under søkeperioden. Så snart vedkommende eventuelt får en jobb som faglært mv., vil det åpnes for familieinnvandring. MiRA-Senteret støtter ikke dette forslaget i den form det fremsettes av departementet, men foreslår heller at dette søkegrunnlaget umiddelbart skal kunne gi rett til familiegjenforening på bakgrunn av menneskerettskonvensjonen.

Ufaglært arbeidskraft

Forslaget i meldingen går ut på å innføre "ufaglærte arbeidstakere som en egen generell gruppe som kan gis tillatelse etter retningslinjer fra departementet om hvilke næringer eller geografiske områder dette skal gjelde for. Det foreslås videre at denne gruppen i første omgang skal omfatte russere fra Barentsregionen i de tre nordligste fylkene. Synliggjøring av russiske arbeidstakere danner bakgrunnen for forslaget i tillegg til at også andre ufaglærte kan fanges opp ved retningslinjer. MiRA-Senteret etterlyser en avklaring på hvorfor departementet anser det som nødvendig å synliggjøre en enkelt gruppe, og hvorfor dette ikke skal være et regelverk som omfatter alle som søker seg til landet som ufaglært arbeidskraft.

Arbeidssøkerperiode for faglærte mv.

MiRA-Senteret støtter videre forslaget om å utvide søkeperioden for arbeidstillatelse fra 3 måneder til 6 måneder for ufaglærte, nærmere beskrevet i høringsbrevet s.6. En økning i søkeperioden vil være positivt i forhold til den enkelte søkers liv. Det er en klar forskjell å vite hva en skal gjøre de nærmeste 6 månedene kontra de neste 3. Et lengre tidsintervall vil for eksempel gi individet større økonomisk stabilitet.

I forhold til visumkrav, har AID kommet frem til at det enkleste vil være å lage unntak fra kravet til oppholdstillatelse for visumfrie arbeidssøkere for inntil 6 måneder, kombinert med en meldeplikt til politiet innenfor en frist på 3 måneder. For visumpliktige arbeidssøkere foreslås en ordning med oppholdstillatelse for å være i landet og søke arbeid i inntil 6 måneder. En slik tillatelse vil ikke medføre problemer i forhold til Schengen-reglene slik som et visumalternativ. Dette er et forslag MiRA-Senteret stiller seg bak.

MiRA-Senteret stiller seg imidlertid både undrende og skeptisk til forslaget om at en utlending skal få 1 års karenstid før vedkommende kan søke om en ny periode. Dersom vedkommende

søker både har midler og arbeidsmuligheter, burde denne sees på som en velkommen ressurs for landet. MiRA-Senteret foreslår derfor at forslaget avvises, og at vedkommende søker vurderes på bakgrunn av kvalifikasjoner, økonomiske ressurser og tilbud om arbeid.

Heltidsarbeid for familier til studenter mv.

AID fremmer her forslag om at familier til studenter blir innvilget adgang til å arbeide heltid selv om studenten bare gis anledning til deltid. Ordningen skal kun gjelde ektefeller og samboere. I tillegg til at dette gjøres for studentfamilier, foreslås det også gjort gjeldende for andre grupper hvor referansepersonen har et annet formål enn arbeid med sitt opphold og finansierer dette med deltidsarbeid etter dagens regelverk. MiRA-Senteret støtter forslaget.

Generelt om adgangen til å søke fra Norge

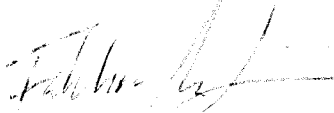
MiRA-Senteret er svært fornøyd med at forslaget i meldingen går ut på å gi flere adgang til å søke fra Norge enn i dag, gjennom ordningen med tidlig arbeidsstart, økt søkeperiode fra 3 – 6 måneder, egne ordninger for spesialister og ansatte i internasjonale selskaper. I tillegg til de forslagene som allerede er nevnt, videreføres ordninger i gjeldende regelverk for de med fagutdanning og spesielle kvalifikasjoner og sesongarbeidstakere. Tjenesteytere og selvstendig næringsdrivende som har kompetanse som faglært mv., vil falle inn under den generelle ordningen om at søkere som er fagutdannet eller har spesielle kvalifikasjoner, kan søke fra Norge.

Personlig oppmøte

Forslaget om gjennomføring i regelverket tar utgangspunkt i behovet for å kontrollere søkerens identitet. Dette bør helst skje før det gis førstegangs tillatelse, eventuelt før det utstedes bekreftelse som gir anledning til å arbeide før tillatelse foreligger. I tillegg foreslås at søker innkalles under behandling av saken hvis det er behov for dette. Denne løsningen innebærer en endring i og med at det dermed ikke vil bli krevd fremmøte ved søknad om fornyelse. Forslaget innebærer også at dagens ordning med personlig frammøte for anmerking av tillatelse i reisedokumentet faller bort., jf. det pågående arbeidet med utarbeidelse av de såkalte "Schengen-kortene", og en sammenlikning med norske pass som nå kan sendes i posten. Forslaget innebærer videre at det rutinemessig bare blir en kontroll etter innreise, jf. at lovens § 83 åpner for at utlendingen kan innkalles hvis det er behov for det. Neste kontroll av identitet vil kreves ved søknad om permanent oppholdstillatelse. MiRA-Senteret støtter dette forslaget, som forenkler saksbehandling og søknadsprosedyre både for søker og for lovgivende og maktutøvende myndigheter. Senteret føler likevel det er behov for å få spesifisert hva som menes med ordlyden "*utlendingen kan innkalles hvis det er behov for det.*"

MiRA-Senteret takker igjen for anledningen til å komme med en høringsuttalelse i forbindelse med høringen "Arbeidsinnvandring og forslag til forskrifter til ny utlendingslovs kapittel 3 om arbeid og studier mv.", og ser frem til en endelig avklaring av lovendringen.

Vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Fakhra Salimi', written over a light blue horizontal line.

Fakhra Salimi

Leder

MiRA-Senteret